

Wildwaterraften op de Atjehrivier, duiken tussen de zeeschildpadden in de Indische Oceaan en de jungle in met voormalige rebellen: Atjeh is een goede bestemming voor vakantiegangers die wel van een beetje avontuur houden.

tekst en foto's MARIANNE LAMERS

Op avontuur in de jungle van

Motortaxi in Banda Atjeh.

Junglegids en ex-rebel Marjuni wijst eetbare bladeren aan.

Badende moslima's.

'KIJK, DIT is de plek waar we met vijftien man honderden Indonesische soldaten hebben beschoten." We zijn nog niet eens begonnen aan de tocht of de sterke verhalen beginnen al. Met drie oud-GAM-rebellen zit ik in een gammel busje dat ons op een steeds steiler wordende weg steeds hoger de bergen in voert van Lhoong, een dorpje vijftig kilometer ten zuiden van de hoofdstad Banda Atjeh.

Het is nog geen twee jaar geleden dat deze drie mannen, Marjuni Ibrahim (27), Sainudin (37) en Juli Muliadi (30) stredden voor een onafhankelijk Atjeh. Ze hielden zich vier jaar schuil in de jungle rond Lhoong met nog zestig leden van de GAM, de beweging voor een vrij Atjeh. Na het in augustus 2005 bereikte vredesakkoord, dat een einde maakte aan bijna dertig jaar strijd tussen het Indonesische leger en de GAM, kwamen de veertig onafhankelijkheidsstrijders die nog over waren, het oerwoud uit.

De meesten vonden tijdelijk werk in de wederopbouw van Atjeh na de tsunami, nu leiden ze toeristen rond voor Aceh Explorer, een Atjees-Nederlandse touroperator. En de rol van *jungle guide* bevalt ze prima. Met spannende, soms wel erg sterke verhalen en hun kennis van de mooiste geheime plekjes in het oerwoud hopen de oud GAM-rebellen nu hun geld in de toeristenbranche te verdienen. Na een paar dagen Banda Atjeh, een traditionele jungletrekking en een *wildwaterraft* op de Atjehrivier ga ik nu dan met hen de jungle in.

Dat de mannen nog steeds een behoorlijke conditie hebben, blijkt wel wanneer we na enkele minuten steil bergafwaarts door een bijna ondoordringbare jungle al een behoorlijke achterstand hebben opgelopen. Al puffend en hijgend komen de blanken achter de GAMmers aan. Een lachertje voor de geofende mannen. "Deze route legden we vroeger in een half uur af. Naar beneden en weer naar boven. Tijdens onze periode in de jungle legden we in drie uur gemakkelijk zestien kilometer af," pochen ze.

Onderweg vertelt Marjuni bij een boom die op de grond ligt, dat hij en een paar van zijn maten de woudreus een aantal jaar geleden hebben omgezaagd om bij de eetbare bladeren te kunnen komen. De vruchten en het vlees uit de zee waren niet altijd voldoende.

Na een fikse klauteracht van twee uur zien we door de het groene bladerdek opeens de zee. We blijken te zijn afgedaald in een verborgen baai. "Daarom zaten we hier ook zo vaak; hier konden we rustig eten en slapen zonder dat het Indonesische leger ons kon zien, ook niet vanaf de weg bovenaan de berg," vertelt Juli.

We rusten uit op een uitstekend rotsplateau boven de bulderende blauwe zee. De oud-rebellen zijn stil geworden en turen over de zee. Het is de eerste keer dat ze op deze

Verborgene baai in de jungle, voormalige schuilplek van GAM-rebellen.

plek terugkomen en er is veel gebeurd in die jaren. Naast al het oorlogsgeweld werd ook de GAM in december 2004 overvallen door de tsunami, die grote delen van Atjeh compleet van de kaart veegde en daarin 170.000 mensen meenam. Onder de GAM-leden vielen weinig doden, omdat zij zich vaak hoog in de bergen schuilhielden. Hun familieleden daarentegen, die in de dorpen aan de zee woonden, waren weerloos.

Sainudin vertelt hoe hij zijn

vrouw en vijf kinderen verloor: "Ik heb helemaal opnieuw moeten beginnen. Van mijn dorp van vierhonderd inwoners hebben zeven mensen het overleefd."

DE REST VAN de tocht is hij stil, al klaart zijn gezicht iets op als we, weer op weg naar boven, een grote zwarte gedaante zien. De vele apen, de kleurige vlinders en het getetter van ontelbare vogels zijn de mannen wel gewend, maar een luiaard,

ADVERTENTIE

skytours.nl
SKY Vliegvakanties v.a. **149**
 International Tours Bel 0900-1552 (18 ct pm)

Atjeh

die zien ze niet iedere dag. De sfeer wordt bijna triomfantelijk als we op een oude Indonesische legerbasis onze lunch van gebakken rijst en jackfruit nuttigen. Op de voormalige uitvalsbasis van de vijand! Er is alleen niets meer van over. Marjuni: "De dorpelingen hebben het kamp na de terugtrekking van de Indonesische soldaten met de grond gelijkemaakt." De mannen hopen dat het vrede blijft, maar ze moeten het nog zien: "Als het nodig is, gaan we zo de bergen weer in."

Op de weg terug naar Banda Atjeh zien we volop bedrijvigheid. Na de tsunami hebben de meeste Atjeeërs hun leven weer opgepakt. Ondanks de schandalen en de klachten rondom de hulpverlening hebben de meeste mensen met behulp van honderden ontwikkelingswerkers en miljoenen euro's hun huizen en winkels weer op kunnen bouwen. Een aantal dorpen en wijken hebben iets weg van een groot bungalowpark met lange rijen exact dezelfde stenen huisjes, vrolijk geschilderd en volgens de bewoners niet onaantrekkelijk om in te wonen. De economie gaat goed en ook het toerisme begint zich langzaam te herstellen van de zware klap.

ATJEH IS volgens de *Lonely Planet* "the next best spot" en heeft eigenlijk alles wat een toerist zich maar kan wensen: een altijd zomers klimaat, witte stranden, een immens regenwoud met olifanten, tijgers en orang-oetans en een waar paradijs voor duikers.

Toch zet nog steeds maar vijf procent van het aantal toeristen dat een bezoek brengt aan Indonesië, voet op Atjese bodem. De jarenlange onafhankelijkheidsstrijd, de tsunami, maar ook de bomaanslagen op Bali en de economische crisis in Azië in 1997 hebben nog steeds zijn weerslag op het aantal toeristen. Maar het zou ook wel eens iets te maken kunnen hebben met het strenge islamitische geloof dat de bevolking aanhangt. Een biertje drinken is er ook voor de toerist niet of nauwelijks bij en bij het zwemmen moeten mannen en vrouwen hun kleren aanhouden.

Atjeh is bezaaid met moskeeën die vijfmaal per dag de gelovigen oproepen tot gebed. Vrijwel alle vrouwen dragen een hoofddoek, bioscopen zijn uit den boze en op het strand staan bordjes met teksten als 'Verboden voor ongetrouwde stellen'.

De enige plek waar geliefden nog ongestoord van elkaars gezelschap kunnen genieten, is op de brommer. Banda Atjeh zwermt dan ook van de jonge stellen die op de brommer rondjes door de stad crossen, waarbij het meisje zich stevig vasthoudt aan haar chauffeur.

Toch lopen er ook meiden zonder hoofddoek, al krijgen die het vaak zwaar te verduren. De twee zussen Nina (35) en Chichi (24), werkzaam bij Lambrineu Foundation, een ontwikkelingsproject in Lhoknga, dragen geen hoofddoek en krijgen soms afkeurende of minachtende reacties.

Boven een bord dampende mie in een eettentje langs de kant van de weg leggen ze uit dat ze het wel eens moe worden zich constant te moeten verantwoorden. Chichi: "We zijn wel gelovig, maar we vinden het gewoon niet nodig om een hoofddoek te dragen. Maar daar moet je hier wel eens sterk voor in je schoenen staan."

Ondanks de strenge leefregels

staan de mensen erg open voor toeristen en is iedereen behulpzaam en nieuwsgierig. Voor toeristen zijn de regels bovendien minder streng; in een aantal restaurants in Banda Atjeh wordt het schenken van bier oogluikend toegestaan en je kan best in je hemdje aan het strand in Lampu'uk of Lhoknga gaan zitten. Alleen moet je er dan wel rekening mee houden dat je erg wordt bekeken.

Wil je toch graag in je bikini of zwembroek de zee induiken, dan kun je terecht op het eiland Pulau Weh, ook wel Sabang genoemd, naar de hoofdstad. Het is overigens ook de plaats waar kunstenaar Anton Heyboer in 1924 is geboren, maar daar is niet veel meer van te zien. Op dit Bounty-eilandje kom je als 'lieverluidanmoetoerist' volledig aan je trekken en de stranden bieden de westerse strandtoerist volledige privacy.

Al tijdens de boottocht van Banda Atjeh naar de haven van Sabang worden we verrast door dolfijnen die met de boot meezwemmen. In Iboh en Gapang zijn de meer 'westerse' stranden, waar diverse resorts hun huisjes tot op het strand hebben staan en het ecotoerisme floreert. Voor wat meer luxueuze pubs, bars en restaurants kun je beter in Sabang blijven.

Pulau Weh fungeerde ten tijde van het Nederlands koloniaal bewind als opslag voor kolen en water voor stoomboten en in de jaren zeventig als belastingvrije zone, maar staat nu het vooral bekend als duiken en snorkelparadijs. Het eiland heeft de meest fantastische koraalriffen, duizenden vissoorten en een aantal zeeschildpadden.

Je kunt natuurlijk ook gewoon op het strand hangen en wat fruitcocktails en lekkere hapjes proberen in een van de vele eettentjes. Het is hier ook opeens veel makkelijker om een biertje te bestellen. Of je kunt een fiets huren, of, gezien de hellingen misschien beter een brommer, om het eiland te verkennen en de vele grotten en watervallen te bewonderen.

Als je van de ongereptheid van dit eiland wilt genieten, moet je trouwens niet te lang meer wachten. Er liggen plannen klaar om binnen vijf jaar een internationale doorvoerhaven aan te leggen en er, net zoals in de jaren zeventig, een belastingparadijs voor *big spending tourists* van te maken.

Voor riverrafting en jungletrekking:
www.geocities.com/qurays

De jungle in met oud GAM rebellen:
acehexplorer@gmail.com

Duiken en snorkelen op Pulau Weh:

Gapang: www.lumbalumba.com

Iboh: www.rubiahdivers.com

Sabang: www.dive-sabang.com

Hotels in Atjeh:

www.aceh-hotels.com

Malaysian Airlines vliegt dagelijks naar Medan.

Vliegtickets naar Banda Atjeh zijn in

Medan voor ongeveer vijftig euro te koop bij

o.a. Garuda Indonesian Airlines:

www.garuda-indonesia.com

Van GAM-rebel tot junglegids

-Volgens de Nederlander Mendel Pols, één van de initiatiefnemers van de organisatie Aceh Explorer, kan Atjeh dit soort toeristische activiteiten met voormalige GAM-rebellen heel goed gebruiken.

"De ontwikkeling van toerisme in Atjeh is keihard nodig, want dat is de economie voor de kleine man. De vissers, de boeren, de taxichauffeurs en de buschauffeurs; juist het armste deel van de bevolking kan hier van profiteren. Verder kan de komst van toeristen bijdragen aan een meer positieve beeldvorming," aldus Pols.

Volgens de veertigjarige Pols schort het in Atjeh ernstig aan opgeleide mensen

in het toerisme: "Heel veel Atjeeërs weten niet eens wat toerisme inhoudt en welke rol de lokale bevolking daarin kan spelen. Deze mensen opleiden tot jungle guide verschaft ze werk en inkomsten en kan ze uit de criminaliteit houden."

En dat blijkt hard nodig te zijn. Uit verschillende rapporten van ontwikkelingsorganisaties blijkt dat ongeveer vijfduizend oud GAM-rebellen zonder werk zitten.

Projecten met computerles en Engelse taalcursussen moeten de oud-rebellen van de straat houden en hen uiteindelijk een betaalde baan bezorgen.

ML

Mendel Pols (rechts) met één van zijn junglegidsen.